

(ΑΝ)ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΤΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
ΚΑΡΑΤΡΑΝΤΟΥ

Γεωπολιτική Ενωση Ασφάλειας

Στη Διάσκεψη του Μονάχου για την Ασφάλεια, κυρίως από τον Εμανουέλ Μακρόν, διατυπώθηκε το όραμα για μια Γεωπολιτική Ευρώπη. Τη φυσική εξέλιξη του δομικού στόχου της Στρατηγικής Αυτονομίας.

Για δεκαετίες η ΕΕ χαρακτηριζόταν ως μια άλλη δύναμη και πηγή ισχύος. Ηπια, Κανονιστική, Πολιτική, Παιδαγωγική, χαρακτηρισμοί που έδιναν έμφαση στη δημοκρατία, στην οικονομία, στο εμπόριο, στο ρυθμιστικό πλαίσιο της Ένωσης ως τη γοητεία της σε έναν κόσμο που βασιζόταν στην παγκόσμια διακυβέρνηση και στους διεθνείς οργανισμούς. Η σκληρή ισχύς παρέχόταν από το ΝΑΤΟ και τη συμπληρωματικότητα με τις ΗΠΑ στο πλαίσιο της Δύσης.

Πλέον αυτές οι συνθήκες δεν υπάρχουν. Οι διεθνείς οργανισμοί και η πολυμέρεια έχουν υποχωρήσει, οι αναθεωρητικές δυνάμεις έχουν εντείνει τις διακρατικές απειλές και ο Διατλαντικός Δεσμός βρίσκεται σε κρίση.

Η ΕΕ δεν μπορεί πλέον να είναι μόνο μια Κανονιστική Δύναμη. Εδώ έρχεται η πρόταση του προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας για τη Γεωπολιτική Ευρώπη. Πρέπει όμως να τονίσουμε πως τόσο ο Μακρόν όσο και ο καγκελάριος Μέρτς δεν προωθούν πλέον ένα πολιτικό όραμα που δεν αφορά ή δεν εκπροσωπεί τους ευρωπαίους πολίτες. Το τελευταίο Ευρωβαρόμετρο έδειξε πως και οι πολίτες θέλουν μια Γεωπολιτική Ευρώπη που θα μπορεί να τους παρέχει ασφάλεια σε έναν ταραγμένο κόσμο όπου τα κράτη δεν μπορούν από μόνα τους να διαχειριστούν τις απειλές.

Ποιες είναι όμως οι προϋποθέσεις για αυτή την αναγκαία μετεξέλιξη της Ευρώπης;

Πρώτον, η Στρατηγική της Αυτονομία, η αμυντική της δηλαδή ολοκλήρωση, ώστε να μπορεί να στηρίζεται στη δική της σκληρή ισχύ. Κατεύθυνση προς την οποία κινείται εντατικά, με χρονικό ορόσημο το 2030. Οι εξελίξεις όμως και οι απειλές δείχνουν πως ίσως δεν υπάρχει η πολυτέλεια αυτού του χρονικού διαστήματος.

Δεύτερον, η αμοιβαία συνδρομή σε ένα κράτος - μέλος που δέχεται επίθεση. Για να μπορέσει η ΕΕ να μετεξελιχθεί σε έναν γεωπολιτικό δρώντα, δεν αρκούν η αμυντική ολοκλήρωση στο πλαίσιο οικονομικών κλίμακας και η ανάπτυξη κοινών δυνατοτήτων αντίδρασης. Πρέπει να ισχυροποιηθεί, προς την κατεύθυνση που έχει στο ΝΑΤΟ, η πρόβλεψη των συνθηκών για την αμοιβαία συνδρομή. Να προσαρμοστεί δηλαδή αυτή η πρόβλεψη από την εποχή της Λισαβόνας στη σημερινή πραγματικότητα των απειλών.

Τρίτον, η δυνατότητα πυρηνικής αποτροπής. Ζήτημα που έθεσε με έμφαση στην ομιλία του ο πρόεδρος Μακρόν, με τη Γαλλία να αποτελεί τη χώρα - κλειδί για να μπορέσει η ΕΕ να αποκτήσει δική της πυρηνική αποτρεπτική δυνατότητα. Όταν η απειλή από τη Ρωσία περιέχει ξεκάθαρα τη δυναμική χρήση πυρηνικών όπλων και το πλαίσιο ισορροπίας του Ψυχρού Πολέμου τίθεται σε αμφισβήτηση και από τις ΗΠΑ, τότε δεν μπορεί να μην καταστεί προτεραιότητα η πυρηνική δυνατότητα.

Τέταρτον και δυσκολότερο σημείο, η τεχνολογική εξάρτηση και υστέρηση της ΕΕ έναντι των ΗΠΑ και της Κίνας. Στην εποχή μας, ο γεωπολιτικός ανταγωνισμός, επομένως και η απαιτούμενη ισχύς, δεν περιορίζεται μόνο σε θάλασσα, ξηρά, αέρα, διάστημα και κυβερνοχώρο. Έχει μετατοπιστεί στις αναδυόμενες τεχνολογίες. Τεχνητή νοημοσύνη, ρομποτική τεχνολογία, κβαντικοί υπολογιστές κ.τ.λ. Σε αυτό τον τομέα η ΕΕ δεν πρέπει απλώς να επιταχύνει, αλλά να κάνει άλματα.

Για πολλά χρόνια οι ηγέτες της ΕΕ αναζητούσαν το αφήγημα για να φέρουν την Ένωση κοντά στους πολίτες. Σήμερα, το αρχικό αφήγημα, της Ένωσης Ειρήνης, είναι και πάλι εδώ, με την ΕΕ να πρέπει να μετεξελιχθεί σε μια Γεωπολιτική Ένωση Ασφάλειας.